

Checklist Start Psychodiagnostisch Onderzoek

Hieronder treft u een uitgebreid overzicht aan van wat u allemaal met het kind en evt. meegekomen ouders/verzorgers kunt bespreken bij de start/introductie van het psychodiagnostisch onderzoek (PO). Naast breder toepasbare algemene punten is het vooral gericht op prestatieonderzoek, bijv. naar intelligentie (IQ), leerstoornissen of neuropsychologisch functioneren (NPO). De toepasbaarheid van deze uitleg bij aanvang varieert per setting, leeftijd en type onderzoek. Zie de onderstaande punten daarom vooral als een inspiratiebron, die u individueel afstemt, ook rekening houdend met de geldende rechten en plichten.

1. Ontvangst

Ophalen uit wachtkamer/klas, iets te drinken aanbieden, voorstellen, welkom.

2. Reden onderzoek

- a) Weet je waarom je nu hier bent? / Weet je wat we gaan doen vandaag? / Je ouders/leerkracht/verwijzer hebben je vast iets verteld over wat je hier komt doen. Wat weet je er nog van? Ooit eerder onderzocht? Voldoende tijd ertussen met de huidige meting? Is de vorige rapportage beschikbaar om in rapport te kunnen vergelijken?
- b) Bespreken wie het PO heeft aangevraagd en met welke reden/vraagstelling. Akkoord? Afstemmen op leeftijd en soort onderzoek (globaler bij jongere kinderen, bijv. 'We willen jou vandaag graag beter leren kennen en ontdekken wat je al kunt, waar je goed in bent, wat je misschien nog lastig vindt en waarmee je misschien hulp kunt gebruiken/krijgen').
- c) Inventariseer hoe kind en meegekomen ouder(s) t.o.v. het onderzoek staan. Wat verwachten/hopen ze dat eruit komt en wat zou 'goed'/'slecht' nieuws zijn? Spannend nu?

3. Uitleg procedure

- a) Aanvrager schakelt mij in voor onderzoek, heeft informatie en vraagstelling gegeven.
- b) Vandaag onderzoek doen: taken, opdrachten (bij jonge kinderen: werkjes/spelletjes), vragenlijsten, enz. Misschien nog een keer terugkomen als we het niet af krijgen of sowieso een volgende afspraak.
- c) Na afloop wordt alles verwerkt in een rapport, cliënt heeft in principe recht op inzage, afschrift, correctie en blokkering (zie beroepscode, wetgeving en AST NIP).
- d) Het rapport wordt meestal eerst in de teambespreking besproken, samen met de andere onderzoeken (bij een lopende intake) om tot een integratief diagnostisch beeld en beleidsvoorstel te komen. Akkoord op deze procedure (is nodig omdat je formeel eerst met de cliënt de uitslag moet bespreken en deze pas erna gerichte toestemming kan geven voor overleg met anderen, maar dat is o.a. binnen de ggz erg onpraktisch)?
- e) Adviesgesprek waarin de uitslag wordt besproken (met aanvrager en/of mij), u krijgt een exemplaar van het rapport mee en kunt daar anders om vragen. *Als de onderzoeker de terugkoppeling aan de cliënt delegeert aan een collega (bijv. de aanvrager), dan moet de cliënt daarmee akkoord zijn en de onderzoeker vinden dat dit geen noemenswaardig kwaliteitsverlies oplevert (lees: het zelf ook snappen en kunnen overbrengen). De onderzoeker blijft onverminderd beschikbaar bij vragen/opmerkingen n.a.v. het rapport.*

4. Vragen context, achtergrond en testbaarheid

- a) Wat gaan **ouders** nu doen, bereikbaar indien nodig, op welk **telefoonnummer**?
- b) Om uur graag weer in wachtkamer zijn, we zijn rond uur klaar, bij meer dan een kwartier afwijking probeer ik even te bellen.
- c) Gebruik je **medicijnen** (middel en dosering in rapport vermelden, is een relevante contextfactor met mogelijk invloed op prestatie/antwoorden)? Wanneer laatste gebruik?
- d) Hoe zijn je **ogen**? Heb je een **bril of lenzen (nodig)** die je nu niet hebt? Afhankelijk van de afwijking en beperking voor dit onderzoek overwegen het onderzoek te verplaatsen of de bril/lenzen te halen.
- e) Hoe heb je **geslapen** vannacht en (wat) heb je **ontbeten**? Hoe voel je je nu? (inschatten testbaarheid; middelengebruik op indicatie uitvragen). Iets mee voor tussendoor?
- f) **School**: welke school/groep/klas/niveau/richting, regulier, (V)SO (welk cluster?), SBO, Montessori, Jenaplan, Dalton, Vrije School?
- g) **Achtergrond**: Waar ben je geboren? En je ouders?

5. Praktische uitleg over de testafname

- a) WISC-V handleiding: *“Ik ga je vandaag vragen een aantal dingen te doen, zoals plaatjes bekijken, vragen beantwoorden en met blokken werken. Sommige dingen zul je heel makkelijk vinden en sommige moeilijk. Doe zo goed mogelijk je best. Heb je nog vragen voordat we beginnen?”* Ik vind dit wat summier en zou het aanpassen a.d.h.v. de leeftijd.
- b) We gaan vandaag veel verschillende dingen doen. Probeer zo goed mogelijk je **best te doen**, dan gaat het vast lukken. Als je iets niet snapt... gewoon **vragen**. Soms zul je merken dat een opdracht **makkelijker begint en steeds moeilijker wordt**. Schrik daar niet van, want de test is ook voor oudere kinderen, dus dat hoort erbij. En niemand weet alles. **Maak je niet druk**, je leven hangt er niet van af en deze test gaat niets veranderen aan wie je bent of wat je kunt. We gaan het samen doen en ik loods je er wel door.
- c) We houden tussendoor **pauze**. Zeg als je naar de **wc** wilt of er iets is (bijv. als je al eerder even pauze nodig hebt dan ik het voorstel of ergens last van hebt). Staat je **mobieltje** op stil?
- d) **Uitleg stopwatch**: Bij sommige taken wil ik niet alleen weten hoe *goed* je iets kunt, maar ook hoe *snel* je het kunt. Ook dan blijft de kwaliteit het belangrijkste. Liever langzaam goed dan snel fout. Geen paniek/stress dus, maar probeer het zo snel te doen als *jij* dat kunt.
- e) **Geen feedback**: Sommige kinderen willen graag weten of hun antwoord goed of fout is, maar van de test mag ik dat helaas niet zeggen, sorry.... Doe gewoon je best, niet meer en niet minder. Ik zal **veel opschrijven**, dan hoeft ik niet alles te onthouden wat jij vertelt.
- f) Geef het kind **overzicht** over wat het vandaag gaat doen (bij een IQ-test kan soms ook volstaan het aantal subtests te noemen en tussendoor te laten weten waar jullie zijn). Soms kunnen **visualisaties** of **beloningen** stimulerend zijn, bijv. een stickerkaart of de ‘WISC-V Taakkaarten Kaldenbach’, om het kind taakgericht en gemotiveerd te houden.